

4096

بسم الله الرحمن الرحيم

چهل حدیث

سرا

مهدی عبدی

سرشناسه: عبدی، مهدی، ۱۳۵۸
عنوان و نام پدیدآور: چهل حدیث سرآمدها/ مهدی عبدی؛ [برای] پژوهشکده علوم و معارف قرآنی
علامه طباطبائی رحمته الله علیه

مشخصات نشر: قم: آستانه مقدسه قم، انتشارات زائر، ۱۳۹۸.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۵۱۶-۸

موضوع: احادیث شیعه -- Hadith (Shiites) -- ۲۰th century
شناسه افزوده: پژوهشکده علوم و معارف قرآنی علامه طباطبائی رحمته الله علیه

رده جدی کنگره: BP۱۳۶/۹

رده جدی دیوبند: ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتبشناسی ملی: ۵۸۰۴۳۰۵

پژوهشکده علوم و معارف قرآنی علامه طباطبائی

چهل حدیث سرآمدها

مؤلف: مهدی عبدی

چاپ و نشر: انتشارات زائر

نوبت و سال چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۸

صفحه آرایشی: وهب محبی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۵۱۶-۸

دفتر مرکزی: قم / میدان شهداء / انتشارات زائر

نمایشگاه دائمی کتاب: حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه علیها السلام

صحن صاحب الزمان علیه السلام

فاکس: ۳۲۹۴۱۹۴۲

تلفن: ۳-۳۲۹۴۰۸۵۱

در تلگرام با ما به روز باشید: Telegram channel

@entesharatzaierqom

* حق چاپ محفوظ است *

فهرست

۵	 سخن نخست
۱۰	 مقدمه
۱۷	 سرآمد یاران
۱۸	 ۱. سرآغاز دین
۱۹	 ۲. سرآغاز معرفت
۲۰	 ۳. سرآمد و اوج نیکی‌ها
۲۱	 ۴. سرآمد ایمان
۲۲	 ۵. سرآغاز سعادت
۲۳	 ۶. سرآغاز جوانمردی
۲۴	 ۷. سرآغاز پارسایی
۲۵	 ۸. سرآغاز مسلمانی
۲۶	 ۹. ریشه حکمت‌ها
۲۷	 ۱۰. سرآغاز و ریشه آفت‌ها
۲۸	 ۱۱. سرآمد داروها
۲۹	 ۱۲. سرآغاز دانش
۳۰	 ۱۳. سرآغاز شکر
۳۱	 ۱۴. سرآغاز بصیرت
۳۲	 ۱۵. سرآغاز عقل و خردورزی
۳۳	 ۱۶. سرآمد و اوج احسان
۳۴	 ۱۷. سرآغاز و ریشه غم‌ها
۳۵	 ۱۸. سرآمد و اوج بردباری
۳۶	 ۱۹. سرآغاز فروتنی

۳۷	۲۰. سرآغاز فضیلت‌ها
۳۸	۲۱. ریشه و سرآغاز گناهان
۳۹	۲۲. سرآغاز و ریشه گمراهی‌ها
۴۰	۲۳. ریشه و سرآغاز لغزش‌ها
۴۱	۲۴. ریشه و سرآغاز نفاق
۴۲	۲۵. ریشه خیرها
۴۳	۲۶. ریشه نادانی
۴۴	۲۷. سرآغاز بزرگی
۴۵	۲۸. سرآغاز و ریشه سرور
۴۶	۲۹. سرآمد پرهیزکاری
۴۷	۳۰. سرآمد بخشندگی
۴۸	۳۱. سرآغاز و ریشه عیب‌ها
۴۹	۳۲. ریشه فقر
۵۰	۳۳. سرآغاز گرفتاری‌ها
۵۱	۳۴. سرآغاز سیاست
۵۲	۳۵. سرآغاز و ریشه فتنه‌ها
۵۳	۳۶. ریشه ردائل
۵۴	۳۷. سرآغاز و ریشه کم‌خردی
۵۵	۳۸. ریشه ثروتمندی
۵۶	۳۹. سرآغاز و ریشه ریاست
۵۷	۴۰. ریشه سرکشی
۵۸	منابع

نخن نخست

امام صادق علیه السلام فرمود: «إِعْرِفُوا مَنَازِلَ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ رَوَايَتِهِمْ عَنَّا؛^۱ جایگاه مردم را با میزان نقل حدیث از ما (اهل بیت) بشناسید».

قرآن و حدیث، دو ستون فرهنگ و اندیشه و اخلاق و احکام اسلامی است و پلکان عروج انسان‌ها و میزان تشخیص حق و باطل در زندگی فردی و اجتماعی محسوب می‌شود.

گردآوری، تفکر، تدبر، فهمیدن، تحقیق، تبویب، شرح، تفسیر، حفظ قرآن و معارف حائنی و نقل آن در محافل گوناگون و نیز چاپ و نشر کلام خدا و گفتار معصومین علیهم السلام از توفیقات بزرگ الهی به برخی از

مؤمنان است. در طول تاریخ، گروهی (به عنوان قاری، حافظ، محدث، مفسّر، مترجم، استاد و ناشر علوم قرآن و حدیث) در جای جای کشورهای اسلامی حضور داشته‌اند که در مساجد و مدارس و مجالس دینی، کلام خدا و سخنان معصومان (علیهم‌السلام) را به فرزندان اسلام می‌آموختند.

امروزه در رسانه‌ها (صدا و سیما، نشریات و فضای مجازی)، برخی از اندیشمندان امت و جوانان، پرچم فرهنگ و علوم قرآنی و حدیثی را بر دوش گرفته‌اند و با نشر معارف آسمانی، در اصلاح فکر، اخلاق و رفتار جامعه، می‌کوشند.

بدون تردید، سعادت و پیشرفت امت اسلامی در گرو قرآن‌شناسی و حدیث‌شناسی و عمل بر اساس این دو گوهر آسمانی است.

حدیث خوانی، ترجمه، تفقه و تدبر در «کلام نور»،
دل‌ها را نورانی، اندیشه‌ها را روشن و رفتار و گفتار
مسلمین را اصلاح می‌کند.

شایان توجه اینکه: در نقل احادیث، تفاوت‌های
اندکی در منابع مختلف دیده می‌شود.

یکی از توقیقات الهی به مسئولان آستان مقدس
حضرت معصومه علیها السلام چاپ و نشر آثار ارزشمند
حدیثی از جمله چهل حدیث‌های موضوعی کوتاه و
کاربردی است که چهل عنوان آن در سال‌های ۱۳۸۷ تا
۱۳۸۹ ش، منتشر و سپس در کتاب ارزشمند «گلستان
حدیث» به زیور چاپ آراسته شد.

در سایه عنایات کریمه اهل بیت علیهم السلام در مدتی اندک
مجموعه دیگری از چهل حدیث‌ها با یاری گروهی از
اهل قلم حوزه علمیه قم، فراهم آمد و توسط دو ارزیاب

همکار، حجج اسلام، آقایان: استاد جواد محدّثی و محمود مهدی‌پور، مورد بررسی و دقت قرار گرفت. برای پیشگیری از تکرار و رعایت جامعیت هر چهل حدیث در موضوع خاص خود و دقت در محتوای احادیث، آیین‌نامه‌ای فراهم شد و از بین صدها حدیث، چهل کلام برای توسط مؤلفان گرامی انتخاب، عنوان‌گذاری، ترجمه، اعراب‌گذاری، صفحه‌آرایی و آماده انتشار شد.

مجموعه‌های حدیثی به دلیل جایگاه والای عترت علیهم‌السلام در قلب امت اسلامی و با توجه به نیازهای روز و کوتاهی عبارات و مصونیت از افکار شخصی و گروهی به سرعت مورد قبول افکار عمومی قرار می‌گیرد و بارها تجدید چاپ می‌شود.

این دفتر حدیثی، با موضوع سرآمدها، حاصل تلاش

برادر گرامی آقای مهدی عبدی است که امیدواریم مورد استفاده شما خوانندگان عزیز قرار گیرد.

در پایان، حمایت‌ها و رهنمودهای سازنده تولیت محترم آستان مقدس، حضرت آیت‌الله سید محمد سعیدی - دامت برکاته -، و تلاش و زحمات معاون محترم فرهنگی و جناب حجت‌الاسلام والمسلمین محمود مهدی‌پور - دامت توفیقاته - و دیگر همکاران عزیز پژوهش‌شکده و انتشارات را ارج می‌نهم و توفیق همه را از خداوند بزرگ خواستاریم.

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (ع)

پژوهش‌شکده علوم و معارف قرآنی علامه طباطبائی

گروه حدیث

نهم

كَلَامُكُمْ نُورٌ؛

سخن شما اهل بیت (علیهم السلام)، نور است.^۱

بر آستان احادیث اهل بیت (علیهم السلام)، عقل خضوع می کند، دل خسوع می یابد و روح سیراب می شود. احادیث نورانی ائمه اطهار (علیهم السلام)، منشوری است که حکمت های قدسی و معارف باب الهی را بر دل ها و عقل ها می تاباند. گلشنی روح پرور و گنجینه ای گران بها و سرمایه ای پایان ناپذیر است.

امام باقر (علیه السلام) فرمود: «شَرِّقًا وَ غَرِّبًا فَلَا مَجْدَانَ عِلْمًا صَحِيحًا إِلَّا شَيْئًا خَرَجَ مِنْ عِنْدِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ (علیهم السلام)»؛^۲

۱. مفاتیح الجنان، زیارت جامعه کبیره.

۲. الکافی، ج ۱، ص ۳۹۹.

به شرق و غرب جهان بروید، هیچ دانش صحیحی نخواهید یافت، مگر آن که از ما خاندان پیامبر (علیه السلام) صادر شده است».

همواره مدیون راویان، محدثان و عالمان گذشته شیعیانیم که با دقت و درایت و مسئولیت شناسی، سخنان نورانی پیشوایان معصوم (علیهم السلام) را ثبت و ضبط کرده و به عنوان «میراث اهل بیت (علیهم السلام)» به نسل های بعدی سپرده اند.

احادیث اهل بیت (علیهم السلام) آن گونه که خردشان فرموده اند، «نور» است.

مجموعه های حدیثی، دانشکده های صامت اما جاویدان امامان شیعه است که بشریت را آموزش غیر حضوری می دهد و خرسندیم که ما میراث دار این علوم و معارفیم. برای پیمودن راه صحیح زندگی و

رهایی از حیرت‌ها و ضلالت‌ها و کج راهه‌ها، نیازمند ابن‌احادیثیم که «چراغ راه» و هدایت‌گر اندیشه‌ها و صفابخش دل‌ها و جان‌ها است. روایات پیامبر خدا ﷺ و اهل بیت علیهم‌السلام، هم در عرصه مباحث اعتقادی برای ما «حجت» است، هم در قلمرو فقه و تبیین احکام شرع و حلال و حرام الهی سند و پشتوانه است، هم در موضوعات اخلاقی، تربیتی، تهذیب نفس، پند و موعظه، سرشار از حکمت و بینش و هدایت است و اگر مردم با احادیث نورانی خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام آشنا شوند، دل در گرو محبت و اطاعت آنان می‌نهند، همان گونه که حضرت رضا علیهم‌السلام فرمود: «إِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَا تَبْعُونَا»^۱ اگر مردم خوبی‌ها و زیبایی‌های سخن ما را بدانند، از ما پیروی می‌کنند».

بر این اساس، آموختن، نوشتن، بیان، نشر، شرح و تبیین، حفظ و تعلّم احادیث اهل بیت علیهم السلام، کاری است ارزشمند و در راستای حفظ و گسترش فرهنگ اهل بیت علیهم السلام.

کتاب حدیثی شیعه، همچون دریایی عمیق و موج پر از گهرهای نفیس است. برای بهره‌گیری از ذخایر این اقیانوس ژرف و پر گهر، باید به غواصی در دل آن پرداخت و لؤلؤ و مرجان‌های به دست آورد و به نسل امروز و مشتاقان عرضه کرد. «چهل حدیث نویسی»، یکی از گام‌های ارزشمند در نشر و تشریح احادیث عترت پاک نبوی صلی الله علیه و آله است که عالمان از دیرباز به آن مبادرت می‌ورزیدند و جامعه را از معنویّت آثار اهل بیت علیهم السلام بهره‌مند می‌ساختند. این که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرموده‌اند: «مَنْ حَفِظَ عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا يَنْتَفِعُونَ

بِهَا بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقِيهَاً عَالِماً؛^۱ هر که از ائمت، چهل حدیث را که (مردم) از آن فایده ببرند، حفظ کند، خداوند در روز قیامت او را فقیه و عالم برانگیزاند.)

هم‌پشتوانه چنین حرکت علمی و فرهنگی است، هم ما را به ضرورت حفظ احادیث آنان آگاه می‌کند. چه حفظ به معنای به حافظه سپردن باشد، چه ثبت و ضبط و جلوگیری از فراموش شدن و از بین رفتن باشد و چه به معنای حفظ در عمل. به هر حال، تشویقی است برای رویکرد به معارف اهل بیت (علیهم‌السلام) که در کلمات نورانی آنان نهفته است.

امروز، نیاز جامعه به آشنایی با فرهنگ ناب اهل بیت (علیهم‌السلام)، بیش از هر زمان احساس می‌شود. عطش و

استقبال هم که مردم از خود نشان می دهند، ضرورت ارائه و عرضه کلمات خاندان عصمت علیهم السلام را در قالبی روان، سهل الوصول و متناسب با اقشار مختلف علاقه مند، روشن تر نشان می دهد و به همین دلیل، مراکز و مؤسسات و اشخاصی به نشر «چهل حدیث» می پردازند.

نگارنده نیز به عنوان یکی حرکت فرهنگی در راه نشر احادیث پیشوایان دین و ترویج معارف عترت علیهم السلام، اقدام به چاپ اثر حاضر نمود تا چه قبول افتد و چه در نظر آید.

این چهل حدیث از بین احادیثی گزینش شده که در آنها از کلمه «رأس» استفاده شده است.

در کتب لغت کلمه «رأس» به معانی مختلفی از جمله: «سرآمد»، «سرآغاز»، «اول چیزی»،

«سرچشمه»، «ریشه»، «اوج»، «منتهی درجه»، و ...
آمده است.

در این جزوه، شما با چهل موضوع معرفتی که هر
کدام سرآمد، سرآغاز و ریشه آن موضوعاتی هستند
که و چراغ راه سعادت را به انسان نشان داده‌اند آشنا
خواهید شد.

مهدی عبدی کرمانشاهی